

KURYER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 8. Maia V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG V. S. 27 Kwietnia. Minister wojenny donosi obywatelowi Gubernii Mińskiej Nochimowiczowi proszącemu o nadgródę za dostarczony r. 1807 do skarbu furaz, że prośba jego zostawiona bez uważenia na mocy ukazu r. 1808 stycznia 25—Witepski Cywilny Gubernator objawia że każdego roku d. 15 maia będzie w tém mieście iarmark, na który zapraszają się miast innych kupcy, z uręczeniem dla nich mieszkań za mierną, a sklepów za najmniejszą cenę, oraz wszelkiej opieki.

PARYŻ d. 25 Kwietnia Na posiedzeniu Senatu d. 15 minister spraw zagranicznych złożył na skutek rozkazu Imperatora następny raport Napoleonowi uczyniony. „N. P. pisze Champagny, twój oręż zwycięzki zaprowadził cię do Wiednia, twoje woyska osadzały część większą krajów austriackich. Los państwa całego w twoim był ręku. Cesarz przyszedł do twojego obozu błagając końca klęsk okropnych. Przysięgł na zawsze szanować cię NP. i wszystkie twoje układy, zaręczył bezpieczeństwo wszelkie od lądu, kiedyby twoje siły przeciwko Anglii były użyte, przyznał że los oręża dał prawo żądać od niego coby się upodobało; przysięgł naresztę przyjaźń i wdzięczność wiekuistą. Ta zmiana ludzkich losów wzruszyła Cię NP., z głębokim uczuciem patrzyłeś na tego monarchę, niegdyś tak potężnego a wtenczas słabego i małego. Okazałeś swoją wspaniałość dla stolicy, państwa, i monarchii; mogłeś zatrzymać zdobyte kraje; większą daleko ich część oddałeś. Austriacka monarchia z ręki twojej nowy byt swój otrzymała. Korona utwierdzoną została na głowie Franciszka I. Europa zadziwiona patrzyła na ten czyn wielkości i wspaniałości. Lecz niezyskałeś NP. dani wdzięczności należney. Cesarz prędko zapomniał na zaprzysiężoną przyjaźń. Ledwo na tron powrócił, zapewne oblakany przez rady zwodnicze, dołożył wszystkich sposobów do urządzenia woyska, i przygotowania sił do nowej walki, wczasie upatrzonej pomocy. Pruska wojna wkrótce odkryła te chęci nieżyczliwe. Austria połączyła spieszenie swoje siły w Czechach, lecz zwycięstwo pod Jena zmieszało projekta. Słaba jeszcze bez ludzi strzelby, dział, odłożyła na czas dalszy swoje widoki nieprzyjazne.

„Traktat Tylżański zakończył tę wojnę. Zwycięzkie woyska zostały bezpieczne w Niemczech północnych: otaczały one monarchią austriacką, gdyby więc dumna polityka rządziła W. J. Mością, gdyby osłabienie Austrii było w twojej rachubie, i gdyby te widoki były iedynym prawidłem; mogłbyś NP. nie mając ża-

dnego nieprzyjaciela na lądzie ruszyć na czele 400 t. z Warszawy, Szląska i Saxonii do Austrii i domagać się usprawiedliwienia się za poruszenia w czasie wojny pruskiej i za wydanie Cattaro, ustąpionego traktatem Prezburskim dla Francji, Montenegrinom. Pokazałeś się łaskawym dla tego, który był słaby, niesłuchałeś ani sprawiedliwego gniewu, ani polityki. Chcąc zyskać naysprawniej pokoy morski, prosto zmierzyłeś do tego celu, i przeto zakończyłeś traktatem w Fontenèbleau 1807 w październiku zawartym wszelkie zatargi. Oddałeś Braunau, chociaż kto inny, a nie Austria, oddał nam Cattaro. Granice dwóch państw zostały sprostowane stosownie do natury cieków rzeki Jsonzo. Ustąpienie Montefolcone tak ważnego miejsca na obronę Tryestu przekonało, że nie było żadnych do najazdu projektów. Uznano że odtąd nie pozostawało najmniejszego między dwoma dworami sporu.

Ustały skargi i prośby; zakwitnęła zupełna zgoda. Zapomniałeś o wojnie, królowa Austria bez przyczyny rozpoczęła, i o szczęśliwym powodzeniu oręża francuzkiego, oddałeś się nadziei trwałego pokoju, który niemógł być zerwany. Straszna wyprawa Kopenhawska, i rozkazy gabinetowe 11 listopada dowiodły, że Anglicy cierpieć niemogli obojętnego mocarstwa. Europa rozgniewała się na taki ich postępek. Cesarz chciał pokazać, iż myślił podobnie i przeto odwołał posła z Londynu a zamknął swoje porty Anglikom. Wkrótce wybuchnęły rozruchy w Hiszpanii zapalone przez intrygi angielskie. (Reszta później.)

Minister morski i osad odebrał doniesienie od Admirala Allemand d. 12 ze stanowiska pod wyspą Aix przysłane, o spaleniu 4 okrętów francuzkich przez Anglików. Mieli oni w stanowisku Basques 12 okrętów liniowych, 6 fregat, 11 korwet, i 32 statki przewozowe. D. 10 przyłączyło się do nich 16 statków palnych. Admiral kazał zwinąć żagle i uszykować się okrętom francuzkim we dwie ściśnione linie, wiać najmniejszej rozciągłości. Małe mieliśmy wsparcie od wyspy i wbiegającego w morze języka ziemi. D. 11 o osmej 4 okręty angielskie korzystając z pędu panującego wiatru płynęły ku okrętom francuzkim z rozwiniętymi żaglami. O dziewiątej rozstrzaskały się z wielkim łoskotem 3 statki. Jeden bryk w płomieniach zatrzymał się zawadzony, wiele innych gorejących wielkim płomieniem przebyło urządzone zawady i do linii francuzkich przybliżyły się. Jeden statek palny wpadł na nasz okręt Regulus, i ony zahaczył; drugi statek i inne w koło płomieniami otoczone zahaczyły się o okręt Ocean i ogniem okryły, lecz mężni fran-

cuzi ścieli haki, rozpuścili liny i z nader wielkiego niebezpieczeństwa okręt uratowali; jeszcze dwa razy okropne było z ogniem spotkanie, dwa razy mężni rycerze ocalili okręt. Kapitan Lissilour i adiutanci Perron, Gasper pokazali rzadką przytomność, Officerowie należycie znaleźli się; żołnierze mężnie się zachowali, lecz 5 w płomieniach zniknęło. Nieprzyjaciół użył nadaremnie przeciwko flocie trzech machin piekielnych, i 33 statków palnych. Prefekt morski donosił później że 4 okręty nasze wywłaiąc liny kotwiczne osiadły na piasku, a nie mogąc podnieść się, spalone mi zostały, po wysadzeniu na ląd wszystkich ludzi. Chciał nieprzyjaciół za podniesieniem morza raz drugi burzyć flotę; wysłał więc statki bombardyerskie i bruloty, lecz z wielką stratą został odparty i eskadra weszła do portu bez żadnej przeszkody.

Do tych wiadomości dodać Monitor paryski, następne uwagi. Oto są sposoby których tak daleko liczniejszy nieprzyjaciół niewstydzę się używać. Niewalczył, lecz puścił maszyny piekielne! Głosić się będzie zwycięzcą, gdy nie jest tylko podpalaczem. Oddawna znaiome było użycie brulotów; lecz podły i haniebny ten sposób ze wszystkich narodów był wywołany. Bruloty niewchodzą do wojny morskiej; a jeżeli iacy awanturnicy ich użyli, więci zostali z pod opieki własnego rządu; haniebna śmierć ich potkałaby gdyby byli wziętymi. Lecz dzisiejszemu rządowi angielskiemu przystoi wprowadzać znowu na scenę bruloty i do nich przyłączać maszyny piekielne, zmnażając z niesłychaną dotąd srogością nayszkaradniejsze sposoby, przystoi terazniejszemu rządowi odnowić co powszechnie odrzuconem było i wydatkować niezmiernie summy na czyn hańbiący, którego skutek tak mało odpowiedział okropnej nadziei. Wyliczono, iż wydatek na bomby, prochy, sztuczne ognie i statki 5 mill: wynosił w terażniejszej wyprawie.

List sztafety przysłany z Hiszpanii donosi że bitwa pod Medelin przez Mar: Victor wygrała zadała Insurgentom cios daleko strasniejszy iak rozumiano. Cuesta stracił 20 t. ludzi a potym niemogąc uysć przed pogonią, z całym sztabem poszedł w niewolę i cała artylerya zdobytą została. Miasto Badaioz obleżonem zostało. G. Reding porażony cofnąc się musiał do Tarragony, pięć razy jest cięty, a adiutant jego Read poszedł w naszą niewolę. Mar: Soult w Portugalii wydał odezwę do obywatelów wzywając ich do spokojności. Mar: Victor rozpocznie wkrótce obleżenie Seville. G. S. Cyr otwartą ma drogę do Walencyi, która miała oświadczyć chęć poddania się Królowi. G. Sebastiani odniósł nowe zwycięstwo pod Sierra Morena. Anglicy nieprzyjaciół w Cadix, po zamordowaniu Gubernatora Braga, odpłyneli do Portugalii.

Ambassador austriacki po odebranych rozkazach, we 24 godzinach opuścił naszą stolicę. Senat przyjął projekt wybrania konskrypcjonistów z trzech klas ostatnich w liczbie 40 t. Maią oni być ćwiczeni przez officerów gwardyjskich i składać korpus, który będzie z gwardyą połączony. Wzmacniamy armią włoską,

która już ma wynosić 100 t. G. Marmont zostawiając liczne i wielkie załogi w Dalmacyi przyłączył się z 18 t. do głównego wojska. Między Generalami w tej armii liczą iako znaczniejszych G. Grenier, Bisson, Macdonald, Baraguey d'Hilliers, Broussiers, i Vial. Eugeniusz Napoleon jest najwyższym wodzem—Anglicy zdobyli naszą osadę Mortinikę. Kapitan Villaret Joyeuse nymężnie walczył z 2 t. przeciwko 12 t. anglików.

LONDYN d. 15 Kwietnia. Admirał Duckworth powrócił do Plymouth przebiegłszy nadaremnie wielką przestrzeń morza; gdyż nigdzie aż do Madery niemógł powziąć żadnej wiadomości o eskadrze francuskiej, która z L'orient wyszła. Mówią tu o wyprawie przeciwko flocie francuskiej w Basques stojącej. Półkownik Congrew obiecuje z racami, swojego wynalazku, spalić 11 okrętów nieprzyjacielskich. Opinie są rozdwojone względem tej wyprawy: wiele osób lęka się, ażeby francuzi niezniszczyli naszej całej siły morskiej podobnym sposobem. Głoszą że ta wyprawa kosztuje nam 5 mill.f.s.—Francuzi weszli do Oporto i opanowali okręta w porcie będące, między innemi zabrali 18, na których znajdowało się 3 t. pip wina. Przybycie Francuzów do Portugalii rzuciło postrach powszechny—Wiadomości o czynnościach w Niemczech donoszą że Austriacy opanowali całą Bawaryę, że Maksymilian opuścił swoją stolicę i uciekł do Strazburga, i że G. Oudinot raniony.

Prezydent stanów zjednoczonych Madison wszedł w urzędowanie d. 4 marca. Oświadczył w mowie swojej Kongressowi, iż pilnować się będzie systematu swego poprzednika. Uchwalono podnieść embargo względem wszystkich mocarstw wojujących, oprócz Francyi i Anglii—Wysłaliśmy wielką flotę kupiecką na morze Bałtyckie pod zasłoną 2 okrętów liniowych. Ważne zagailiśmy negocjacje z terażniejszym rządem szwedzkim.

DREZNO 2 Maia. Dzwony tutejsze i po wszystkich miastach, ogłosiły wielkie zwycięstwo Francuzów nad Austriakami d. 20 pod Rohr między Landshut i Ratyzboną odniesione. Urzędowy dziennik wojska pod dniem 21 tak o tym wyraża, „Ogień karzący niewdzięcznych, niesprawiedliwych i przewrotnych, spadł z niebios i uderzył na wojsko austriackie, i w proch wszystkie korpusy obrócił. Więcej 20 Generalów jest zabitych albo ranionych. Jeden Arcy Xiążę zabity a dwóch ranionych. Wzięto więcej 50 t. ieńców, wiele chorągwi, dział, i wielkie magazyny. Mało szczątków tego wojska, które odważyło się iść przeciwko armii francuskiej, za Inn dostać się potrafi. Uważają że tu iak pod Jenalos wojny spadł szczegulnie naiey sprawców. X. Lichtenszteyn jeden z nayszalszych, śmiertelnie raniony. Imperator sam rządził obrótami 40 t. wojsk ligi reńskiej. Przemówił do nich ustnie; co najwyższy zapal sprawiło.

D. 18 wraz po przybyciu do Donaverth Napoleon wydał następną odezwę do swojej armii. Żołnierze! Granice ligi reńskiej zgwałcone zostały. Wódz austriacki chce ażebyśmy uciekali na widok jego oręża. Z bystryścią orła do Was przyleciałem. Żołnierze! wy sami widzieliście iak monarcha austriacki przyszedł

do moiego szalasu, widzieliście iak błagał moiey litości, iak mi poprzysięgał wieczną przyjaźń. Tryumfowaliśmy przez trzy wojny: Austrya wszystko winna naszej wspaniałości. Austrya trzy razy złamała swoje słowo. Nasze przeszłe zwycięstwa obieciują nam pewną wygranę, która tylko nas czeka: idźmy, niech nieprzyjaciel pozna w nas swoich zwycięzców.,

Król Wirtemberski odebrał przez gońca z placu bitwy wysłanego następnę szczeguly o bitwie d. 20 pod Rohr zasłę. Wirtembercykowie postąpili d. 19 z Neaburg i Ingolstadt przez Vohburg aż do Neustad. Tegoż dnia 19, korpusy Mar: Davoust i Lefebvre połączyły się. Nieprzoiaci, przestał postępować ku Dunaiowi, raczey myśleć zaczął o ustępie na Landshut. D. 20 rano Napoleon wyiechał za Abensberg na rozpoznanie stanowisk nieprzyjacielskich. Postrzeglszy, że oni sposobili się do ustępu, rozkazał Wirtembercykom stanąć w Abensberg wyżej dywizyi Bawarskiej G. Deroi. Każdy regiment wychodząc z wąwozu szykował się w kolumnę i stanął na wzgurku, gdzie sam Napoleon naydował się. Po przemowie Imperatora do wosk związkowych, nieprzyjaciel był attakowany, ze wszystkich stanowisk wyparty i daleko ścigany. Tu naywięcey działały brygada letkiej piechoty, dwie baterye arteleryi konney, i cała iazda oprócz strzelców X. Ludwika, którzy byli na straży koło Imperatora. Piechota kolumną bila. Nieprzyjaciel był ścigany aż do Sigberg, gdzie Wirtembercykowie stanąwszy nocowali. Wielu mężnych poległo; między ranionemi nayduią się Półkownik Wolf Kapitan Ginbergi inni. Porucznik Vietyngoff konia stracił. D. 21 Wirtembercykowie poszli na Landshut. Komunikacya między Dreznem a Ingolstadt nie iest przecięta. Kilka dni później, wszystkie obróty Imperatora w całej okazałości swojej wyjaśnione będą.

Mar: Berthier X. Neufchatel napisał list do Króla Wirtemberskiego w następnych wyrazach,, Mam honor oznaynić, że od 5 dni wywracamy Austryakow. Woyska wirtemberskie należały do udziału chwały,, Po tym liście, Hrabia Oudinot syn Generała, tego imienia, pierwszy paź Imperatora, przyniosł wiadomość Królowi, że Napoleon odniósł d. 22 pod Eckmühl drugie zupełne zwycięstwo nad armią austryacką, którey hetmanil X. Rosenberg. Złamano i rozproszono 80 t. najlepszego żołnierza austryackiego, który był wyborem całego woyska. Armia francuzka zdobyła całą artyleryą, bagaże, i ekwipaże polowe. Pod czas odiazdu tego Kuryera, Napoleon nieprzestawał ścigać szczątkow rozbitey armii, która w naywiększym nieporządku uciekała. Wirtembercykowie należeli do tego zwycięstwa. Imperator dał im naywiększe pochwały.

Bawarczykowie okryli się chwałą w tych bitwach. Oni zaczęli pierwsi walkę. Ich męztwo nieustraszone i bystre obróty nayprzód Austryakow zmieszały. Wiele korprsw nieprzyjacielskich iest odciętych, wiele zupełnie rozgromionych. Strata nieprzyjaciół naywiększa. Skrzydło prawe wiele ucierpiało, lewe więcej ieszcze straciło. Król bawarski do Landshut poiechał. Napoleon własną ręką na-

piisał list do Króla saskiego donosząc o tych zwycięztwach. Bawarczykowie zdecydowali wygranę. Woysko austryackie kilkakroć przecięte związku nie miało z sobą żadnego, skrzydło iedne posilkować nie mogło drugiego. Austryacy zabrali dwa bataliony, które zostawiono dla straży mostu w Ratyzbonie: mogły się one cofnąć, lecz rozkazu nie miały. Król Bawarski d. 23 był w Auzpurgu. Ulanowie Cesarscy na lewym brzegu Dunaju nieznaydując francuzow zasłi aż do Norymbergi, gdzie korpus Mar: Davoust pierwey był zgromadzony—Otworzono komunikacyą między Niemcami i Włochami przez Szwaycary; przez tę więc drogę dowiaduiemy się, że Austryacy wkroczyli tam i doszli aż do Tagliamento. Jedna dywizya Broussier opierała się nieprzyjaciolom dwa razy od siebie licznięszym: i w początkowych utarczkach wzięła w niewolą 200 ludzi a raniła 600.

Czatny projekt zrobienia rewolucyi w kraju heskim, okrył hańbą spiskowych, bez żadnego zmieszania porządku. Pierwsze ślady buntu okazały się w powiecie Volfshagen przeciwko Burmistrzowi i Podskarbiemu. Kupa opilych zbóycow dopuściła się gwałtow w okolicach. Stanął na ich czele ieden człowiek, który był w świecie króla Westfalskiego w czasie ostatney podróży. Hieronim Napoleon wydał z tej okoliczności odezwę do strzelców gwardyi, i do strzelców karabinierow. Półkownik Dornberg, pisze król, którego rozumiałem godnym wami dowodzić, w którym całą moją ufność złożyłem, który codziennie mnie zapewniał o swoim przywiązaniu i gorliwości, dziś pokazał się podłym zdrajcą stawiając na czele kilku buntownikow, których oszukał. Ten człowiek nie godzi się imienia żołnierza, iuż uciekł. Dwie kompanie waszych mężnych towarzyszw niewzruszone w wierności na iego namowy, rozproszyły iego kupę, a iemu odpowiedziały orężem. Strzelcy i karabinierowie! zapomnicie że ten człowiek miał honor bydz na waszym czele; niech iego imie będzie na zawsze zagrzebane w niepamięci; a iezeli wspomnicie niech pogarda będzie iego udziałem. Los iego wkrótce się rozwiąże; umrze on śmiercią zdraycow i rozbojnikow,, Król zgromadziwszy woysko oznaymił sam o tej zdradzie przez mowę tklivą i wspaniałą; oświadczył naręszc, iż uwalnia wszystkich od przysięgi, iezeli im bydz iemu wiernemi sprzykrzyło się. Odpowiedzieli wszyscy, że są gotowi nieść iemu w ofierze majątek i życie. Wieczorem na teatrze Król był powitany radośnemi okrzykami. Napoleon rozkazał uformować dziesiąty korpus woyska dla zasłony granic północnych Niemiec; ma on wynosić 70 t. żołnierza. G. Revbel Gubernator Casselski mianowany szefem sztabu armii Niemieckiej Westfalskiej.

Mówią o zawartym między Anglią a Austryą traktacie, przez który obowiązała się pierwsza opłacać drugiej znaczne subsidia. Właśnie teraz czekają w Tryescie wielkiey summy z Londynu. Obca flotta oddawna w tym porcie będąca ma wypłynąć do Wenecyi, a na mieysce iey przyydzie eskadra angielska. Pomieniona sunma oddawna iuż do Malty przysłaną była, gdyż od dawna wojna przeciwko Fran-

eyi umówiona—O pierwszych krokach Austrii przeciwko X. Warszawskiemu te mamy szczegóły, że AX. Ferdynand wysłał gońca do X. Poniatowskiego z oznajmieniem, iż we 12 godzin po wyprawieniu kuryera wkroczy w granice tego kraju. Jakoż d. 14 po wydanej odezwie, 40 t. Austriaków wtargnęło przez Pilićę i wraz Nowemiasto zajęło o 10 mil od stolicy leżące. X. Józef wyjechał z Warszawy d. 16 nocą z całym swoim sztabem do wojska, którym dowodzi. Jeden korpus przeznaczony był do wtargnięcia do Gallicyi. Drugie wojsko posłano do Częstochowy. Po chwalebnej walce pod Raszynem d. 19 nastąpiła kilkodniowa przerwa i przystoyna kapitulacja miasta stołecznego. Jedna część wojska stanęła pod Kaliszem w mocnym stanowisku, druga przeprawiając się na prawy brzeg Wisły poszła gdzieindziej. Z początku weszli Austriacy do Bawaryi i tryumfowali, wiadomo zatem iak dzisiaj przeciwnie rzeczy wszędzie odmieniły się.

„ Król Württembergski, wyraża odezwą d. 20 w Stutgard ogłoszona, niczego mocniej nie żądał od traktatu Prezburskiego, iak utwierdzić przyjaźń z Austrią i zjednoczenie wzajemne. Wyznaczył plenipotentą na traktowanie w Güntzburg z Kommissarzem austriackim, i z pełnomocnikami innych Xiążąt o wypełnienie warunków artykułu 8 traktatu Prezburskiego. Pełnomocnik Austriacki Steinher przez notę d. 8 czerwca 1806 oświadczył, że Cesarz powróci wszystkie kapitały, byleby dwory bawarski, badenski i württemberski ułożyły się o ich rozdział na szkoły i kościoły; zawarły traktat d. 12 list 1806 i ony ratyfikowały, lecz już dwór wiedeński nieprzystępował do spełnienia obietnic i sum należnych nie oddawał. Na próżno przekładano niesprawiedliwość postępowania Austrii przeciwnego wyraznie traktatowi Prezburskiemu: dwór wiedeński nie oddawał pieniędzy, i wiele osób zostało pogrążonych w ostatniej nędzy; niezwrócił nawet rękoiemstwa przez dłużników złożonego.

Miał prawo Król dopraszać się pomocy u swojego W. Sprzymierzeńca przeciwko tej niesprawiedliwości; lecz chęć pokoju przemogła. Kiedy Austriya przeszłej jesieni uzbraiając się nagle zmusiła Francją i sprzymierzeńców do zgromadzenia ku obronie swojej sił własnych, mógł Król przyłożyć się do zapalenia wojny przedstawiając złamanie Prezburskiego traktatu, lecz wolał wierzyć, że Cesarz chce pokoiu i jest sprawiedliwy; i przeto posłał Ambassadorsa do Wiednia. Spodziewał się Król otrzymać należyty powrót sum zatrzymanych, winną opłatę 25 mill: dawniejszego długu, i uwolnienie württemberczyków ze służby cesarskiej. Austriya na same propozycje zerwała negocyacyą, i posła ze Stutgardu odwołała, odjechał bez żadnego pożegnania z audyencyi u Króla. Austriya zle uważyła wyrok królewski odwołujący Württemberskich poddanych do kraju, i wyraziła swoje nieukontentowanie naywyrazniey: lecz co za niesłuszność w tym postępku? Usiłuje Austriya zaprzeczać monar-

chom udzielności i prawa rządzenia się w swym kraju. Cesarz pokazał naywyrazniey, iż jest nieprzyjacielem królestwa Württemberskiego. Musiał więc Król odwołać swego posła z Wiednia: Król przekonany że ten dwór szanować będzie nietykalność posłów to iedno z najsświętszych praw u wszystkich narodów oświeconych, kazał dać paszport Ambassadorowi austriackiemu nieczekaiać ażeby Württemberski opuścił granice Austrii. Lecz Król lęka się iżby się Austriya niedopuszcila gwałtu prawa narodów, bo od kilku tygodni niema naymniejszey wiadomości ani o poselstwie, ani o gońcu nadzwyczajnym który był wysłany dla odwołania, ani o Sekretarzu Feurbach. Austriya odkryła w pismach publicznych swoją nieprzyjaźń nakazuiąc konfiskatę własności württemberskiej. Austriackie wojsko przeszło Inn, naiechało Bawaryą, i uroczyście d. 9 zapowiedziało wojnę Francyi i iey sprzymierzeńcom. Król połączony traktatami ufny w sprawiedliwości swej sprawy, użyje wszelkich sposobów na odparcie niesprawiedliwego niaazdu.

D. 24 odzyskali Francuzi Ratyzbonę w dniach poprzedzaiących straconą. D. 19 mieli ienców austriackich w tym mieście 5 t.—Mówią o nieiakimś officerze Pruskim który namówiwszy pewną liczbę żołnierza miał wbiec do Westfalii zabrać leżące w kasach pieniądze i pójść do Czech—O powstaniu Tyrolczyków nie ma wątpliwości. Ten narod nie raz dał dowody naymocniejszego przywiązania do Austriackiego rządu. W czasie wojny o sukcesyą hiszpańską roku 1703 Maxymilian Emmanuel sprzymierzeniec Ludwika 14 wtargnął na czele 16 t. do Tyrolu, zdobył twierdzę Kufstejn, osadził stolicę Inspruck i całą prowincyą opanował. Z drugiej strony G. Vendome z armią francuzką wkroczył ze Włoch do południowego Tyrolu. Obywatele na przykład wszystkich góralów przywiązani do wolności a mianowicie starych zwyczajów, znieść niemogli wielkich kontrybucyi i swywoli żołnierza. Marcin Sterzinger stanął na ich czele, opanował wszystkie góry i z nich orężem bryłami kłód i kamieni raził Bawarczyków. Elektor musiał uciekać z porażki zupełney, i ledwo sam życia niestracił. Strzelec Tyrolski zabiegł z boku drogę i w rozpadlinie skały iedney ukrył się. Szczęściem Elektor pospolicie ubrany opóźnił się trochę, a Graf Arko wspaniale odziany z dwoma Lauframi przodem pojechał. Tyrolczyk zmierzył i zabił więc nieszczęśliwego Graffa. Rozeszła się za tym powszechna wieść o zabiciu Elektora. Upadli na umyśle Bawarczykowie i Francuzi, a Tyrolczykowie z Austriakami nie tylko swoją oyczyznę obronili lecz samą Bawaryą naiechali i opanowali. Maxymilian do Francyi uciekać musiał, iednak traktatem Rasztadzkim zyskał powrót swoich krajów —Lecz inne teraz czasy, Napoleon słaby we Frankonii na lewym brzegu Dunaju i w Tyrolskich górach; naymocniejszy w Bawaryi wygrał walną bitwę odzyskał całą Bawaryą i do krajów Austriackich wkroczył.

DODATEK